

gari possit; cum perterrefactio verbis frequenter fieri soleat, possintque minæ adeo esse graves, vt metum in virum constantem cadentem importent: unde non fuit opus illa exprimi, et si aliquando expressa inueniantur, sicut in aliis accidit. Cum alias videamus verba à Pontifice posita vbi minoris efficacia sunt, cùm §. 4. dantes consilium pœnali Canonie comprehendit: maiorem enim vim comminationes quād consilium habent, q̄tia aliquid supra consilium addunt: si enim solum consilium sufficeret, mina vix non adderentur. His prædictis,

251 Dico secundū. Si quis delicti sui conscientia, & capturam timens, comminationes ante iactet, non videtur poenas Constitutionis incurere. Id probari potest, quia illa est inchoata resistentia, & perterrefactio in ordine ad personam propriam: etiam si talis sit, vt cadat in constantem virtutem: si enim non talis, ex eo etiam capite locum non habebit incurso, iuxta dicta num. 203.

252 Dico tertio. Si verba ita generalia sint, vt terrorem erga capturam aliorum etiam incutere possint, incurso in poenas existet. Hoc ex ipsa Assertionis propositione constat, iis suppositis, quæ de perterfactione per verba probavimus. Ex quo fit cognatos & amicos, qui capturam suscipiant, comminationes spargunt, in poenas posteriori ratione proruere, sed mitiganda, iuxta dicta Dub. 5. Aſſert. 2. quando est in illis latitudo, & excommunicationem excipiunt.

Si vero post capturam iniuriaſta verba in Tribunalis sancti iudicis ac ministros proferant, eorum est qualitas expendenda: communiter loquendo talia erunt, vt corundem iudicium veniant arbitrio punienda, iuxta ea, quæ cum aliis tradit Lopus Dift. 2. titat. Artic. 3. Difficult. 2. & D. Fermosinus Tomo 2. in Cap. Cūm veniſſent. Quæſt. 10. num. 5. & ſeqq. non tamē Constitutionis poenas, quia per illa non est impedita captura, neque conatus ad impeditiōnē adhibitus; cūm tamen Constitutio contra impeditentes sit, faltem inchoatè, vt ex eius est tenore p̄fſpicuum. Ex quo fit eos, qui videntes captum, ad Alcaldios accurrerunt, vt eriperent ipsum instarunt, pœnis Constitutionis obnoxios redditos, ramone ſcīcet confūl, & non qualitatemque, ſed virginis: fecus ſi tantum ſimpliēter nuntiarunt.

253 Sed quid de ſeruis cooperantibus? Exculandi ſane, quia neſciunt quid faciunt, eti non obdiant, mettere grāte ſupplicium poſſunt. Sic enim & impeditentes exculari poſſe diximus numer. 218. ſecus de aliis, qui in ſatelliti concurredunt, & ſui iuriſ ſunt, cūm id in Conſtitutione expreſſum habeatur, ibi: Sive alia auxilium ſtenter p̄fſliterit. Niſi forte illis ignorantia ſuffragetur, & bona fide procedant, iuſtar militum, qui vbi iniuſtia maniſta non eſt, ſi Principi obliquantur ſuo, non peccant. Iuxta multorum ſententiā, etiam dubium aliquod ſubſit, dummodo veheſtis ſufpicio non ſit. Pro quo videtur potest Cardinalis Lugo Dift. 18. de Iuſtitia numer. 21. & Angelus M. Verrielli Tomo 1. 99. moral. Tractat. 1. Quæſt. 34. ſect. 3. alios adducens. Et veheſtis ſufpicio in caſibus ſimilibus regulariter ſtimulat, quia reſ S. Inquisitionis ſine magno non ſolent timore contingi. Vnde non eſt eadem ratio, quæ circa immunitatem patro-

cinari ſolent ut ministri ſe p̄iūs exciſentur, cūm ex præcepto Magistratum delinquentes ex Ecclesia extrahant, pro quo, citatus Scriptor Tractat. 8. Quæſt. 1. & Quæſt. 5. numer. 8. quia multi ſunt caſus, in quibus Ecclesia delinquentibus non ſatet, & poſſunt illi exiſtimare talem eſfe eum, qui tunc occurrat. Quid tamen reſpectu S. Inquisitionis alter omniq̄ contingit, vt eſt perſpicuum, unde moraliter certum eſt id eſſe illiciū. Et quando tale accidit, peccant illi grauiter, qui Superiorum exequuntur mandata, iuxta communem doctrinam, pro qua citatus Verrielli Tract. 2. Quæſt. 33. num. 2. & Tomo 2. ſect. Tractat. de Missionibus Quæſt. 107. numer. 48. vbi de famulis loquitur Mercatorum Lufstanorum in Aethiopum contractione. Sicut famulus etiam legens librum heretici iuſſu domini, niſi graui metu exciſetur: pro quo P. Thomas Sancius Lib. 2. Operis Moralis Cap. 10. num. 48. & 49. ex quo Alberghinius in Manuſcripto Cap. 32. num. 11. & hæc pro caſu dieta, ſubiectione ad quos debo, de qua & num. 188. alibi que, libenti ſemper animo, pro quo & Deus teſtis, inueleata.

ADDITIONVM

Ad Tomum Posteriorem Auctarium.

254 **D**icitur scriptas illas in manus venit citatus dndum Angelus Maria Verrielli, doctus & eruditus Scriptor, apud quem multa deprehendi aut diſcūla aut tacta ex iis, quæ ad Indias ſpecialia à me ſunt hoc in Ope rē pertractata. Vnde ope rē preium duxi quod ex illis opportunum viſum fuī adiicere, aut ſi quidquam minus verosimile occurrerat, pariter adnotare. Et licet aliqua in Additionibus ad priorē Tomum, tuis fini locis interta: ea autem quæ ad posteriorem ſpecialiſtis ſiſiūl proponere viſum eſt patiſi exceptis, in marginis, aut alteri prænotatis. Ergo

CIRCA TITVLVM XII.

De Priuilegiis. An limitationes & reuocationes Priuilegiorum à S. Congregatione de propaganda fide dispositæ, ad Indias ſint extendendæ. Et alia circa Cap. 5. & 6. de illorum communicatione.

255 **T**racatu de Missionibus, pro quo integer eſt nec mōlis exigua Tomus, ea habet, de quibus in ſequentib⁹ conſulendum. Missionarius ergo a dicta Congregatione miſſis ſpecialib⁹ ab eadem ex autoritate Sedi Apostolica priuilegia conceduntur, reſpectu quorum addi restrictiones ſolent, aut eam reuocationes: & p̄r posteriora Decreta ita ſunt limitata, vt ſi ad Religionis limitatio pertingat, multum inde eorum potestas contra receptionem præmix emittatur. Et manu

illa penitus inconculta probat Auctor Quæſt. 94. poſtquam Quæſt. 93. probauerat per Bullam Coenæ maximè retuocari, ex manefſis priuilegiis, dequo & Quæſt. 98. num. 29. Sed Quæſt. 299. & 300. circa caſas Bullæ Coenæ, & alios quoddam, de quibus Titulo 4. magis ex professo quæſtionem agitans, videtur ſentire contrarium. Cūm enim fundamenta pro negativa parte ſect. 1. proponat, in ſequenti pro affirmante proſert, & in 3. negantis diſſoluit; addit tamen ſic in fine Quæſt. 300. Quia tamen Apostolicum Diploma mihi videre non licuit, idē de singulis ſingillatim quoad Indias nihil audeo affirmare. Praterea cūm viſus fit optimus legum interpres, nolo ex his, que ſcripsi ſcrupulum inijere pro ijs priuilegiis quæ in aliquo regione eſſent in viſu, praefertim quia in pluribus regionibus non potest authenticis & ſufficienter conſolare reuocatione. Hæc ille, qui immeđiate ante de viſu in Societate, non obſtantibus reuocationibus Congregationis, fidem facit, ex testimonio P. Martini Tridentini Senensis Procuratoris. Ex quibus videtur non eſſe circa hæc viſlatenus dubitandum, ſtante praefertim conſeſſione Innocentij X. modo currente, cui aliae ſine dubio ſuccedent: ſic enim Pontificum ſtylus decurrat per Vicennialias conſeſſiones. Quid circa hæresim, dicendum inferius de quo & num. 125.

256 Illud non ita videtur apertum, an ſciliēt priuilegia S. Congregationis pro Indiis manifeſte non confeſſa, exiftimari eisdem communia poſſint. Pro quo negatiue ſtatuit Auctor Quæſt. 160. num. 4. verf. Conſideratur 4. Sed videnda quæ diximus citatis Capitibus 5. & 6. Sunt enim pro ſpecialibus Provinciis confeſſa, vt videri potest apud citatum Titulo 16. & quia multa Epifcopis illarum conceduntur, aut Nuntiis, ſeu Vicariis Apostolicis, reſpectu quorum non videtur communicatio generaliter admittenda, niſi forte reſpectu ſimilium Prælatorum: videndum ſpecialiter quæ ſint ea, quæ Missionarii conceduntur, præter generalia illa, de quibus ſect. 7. Licet autem Formula non ſint revera confeſſiones: quia tamen, vt ex ſect. 24. conſtat, à S. Congregatione ſunt approbatæ, & pro iis Missionibus, quæ frequenter ſunt deferuant; quaſi confeſſionum certa argumenſa ſunt accipienda. Quibus non obſt Regula 7. Confeſſionum, de qua ſect. 1. in fine. Iuxta illam enim ſicut S. Congregationi à regulis pro eisdem traditis recedere, & facultates, prou opus fuerit, variare. Quamvis enim variatio aliqua reſpectu alieuius Provinciæ ſuerit, reſpectu aliquarum alliarum inuariare ſupererunt confeſſiones. Iuxta quæ in proposita quæſtione eo modo philoſophandum, de quo diximus locis citatis. Et quia facultates dictæ pro Missionariis ſunt, non videntur extendendæ niſi ad Missionarios; ad eos ſciliēt, qui à R. P. Generali miſſi, ſaluti Indorum incumbunt: aut etiam ſi non miſſi, a suis Superioribus ad opus illud Apostolicum deſtinantur: iuxta ea quæ ex Cardinali Lugo habet Auctor Quæſt. 97. num. 4. de quo ſtatiſ.

Circa Cap. VII. Difficult. I.

Ubi de Religiosis non miſſis à suis Praelatis circa communicationem Priuilegiorum.

257 **D**ividum citata Quæſt. benē id Auctor probat, quod a Nobis probatum etiam non tolūm de necessaria licentia, ſed approbatione, ad priuilegiorum viſum, quæ talis ſit, ut ad conuerſionis finem dirigatur. Vnde ſi quis ex fine mittatur alio, non licet viſus & communicatione, juxta illum, & alios. Quid non tollit id, à Nobis aſſertum; etiam ſtante fine alio poſſe communicationem extare, ſi Superior veſt ut ſic miſſus eo quo poſſit modo ministrum ſe faciliſ Indorum exhibeat: quod & tradiſ P. Vericelli num. 8. Quod autem miſſi cendendi ſint etiam ij, qui in Indiis degunt, ſi ad munus conuerſionis deſtinunt, pro certo habendum, ut bene ſtatiuit Cardinalis Lugo Lib. 4. respōſ. moral. Dub. 48. Sunt autem deſtinati omnes, etiam ſi ministroſi alii ſint addicti: quia nullus eſt qui a liquo modo non poſſit ad conuerſionem conſerre: & ministeria illa mediata & virtualiter ad eum finem diriguntur. Vnde viſus habet ut omnibus indiferenter priuilegia communiceat Superiores, cui etiam diſcribunt, quod qualitas exigit perſonarum. Vnde circa hoc ſine ſcrupulo procedendum. Quod etiam à Nobis dictum Aſſert. 4. de veniente cum Regia licentia, eti prober Auctor ex Fr. Emmanuel, ut ibi: reprobat tamen ex Breui Innocentij X. de quo & Nos Cap. 8. Difficult. 1.

Carca Difficultatem V.

Vbi de communicatione Priuilegiorum limitationem aliquam habentium, aut etiam conditionem.

258 **D**icitur citata Quæſt. 97. vbi cūm tacitam communicationem ſufficere dicat, etiam pro Religiosis Societatis, quæ tunc interuenit, cūm illi qui ministerio adſcribitur, cui ſolent eſte adnexa confeſſio, per obliuionem non poſtulata, ex P. Layman Libr. 5. Tractat. 6. Cap. 10. num. 1. Addit tamen dependentiam à Superioribus in illis requiſitam, pro Religiosis alii non requiri, ſed eo ipſo quod approbantur, priuilegiorum ampliæ confeſſione gaudere: pro quo alios adducit, num. 11. & 18. Sed ſi Mihi videtur, id quidem de priuilegiis Societati confeſſis affirmat, non verò de confeſſis alii Religionibus cum prædicta limitatione: quia in Societate id exigit peculiare illius inſtitutum, & Monachica penitus gubernatio, vnde non eſt, cur ad alios limitatio talis extendatur. Cum vero illa in confeſſione pro Religionibus alii apponitur, non eſt extensioni locus, quia eſſet ratio dicta, & priuilegium non debet in communicatione amplius quam in confeſſione directa prorogari. Noſtræ tamen resolutioni ſtandum, quia nihil affectus, quod pro aſtero oppoſito aliquatenus videatur vrgere. Pro quo & ſtati Bordonus Tomo